

Следва пълният текст на интервюто:

- Г-н Симеонов, предлагате нова философия в разбирането за развитието на индустриалните паркове. Откога Палатата се занимава с този въпрос и каква е крайната цел, която залагате да бъде постигната с предложенията на Палатата за развитието на тези паркове?

- БТПП се занимава с този въпрос още от времената на плановата икономика в България, но предложенията тогава не бяха възприети. Работата с индустриалните паркове потръгна едва след началото на демократичните промени в страната. Съществени промени в тяхната работа обаче не бяха направени. В крайна сметка, в последните години, няма сериозно движение както в нормативната уредба, така и в подхода на държавните институции по отношение на управляването на индустриалните паркове. Честите смени в правителствата също се отразиха на тяхното развитие.

- Каква е картината днес?

- В момента индустриалните паркове в България най-общо са две категории. Едни, които имат основните параметри на такъв парк - развита инфраструктура, готови разрешения за строеж, и някои, в които вече има добре работещи предприятия. Другите само отразяват до голяма степен амбицията на съответните региони или на местната власт за изграждането на такива индустриални паркове и нямат минималния набор от улеснения и услуги, но БТПП въпреки всичко оценява усилията на местните власти в желанието има да се опитат да улеснят инвеститорите при създаването и работата на предприятията.

- Разполагате ли с данни за броя на индустриалните паркове в страната?

- Тази година, в ежегодното ни тринадесето издание "България в цифри" традиционно е приложен списък, изготвен с помощта на регионалните ни палати и местните власти, в който са посочени близо 70 индустриални паркове, но това не решава въпроса, защото идва време сега за по-фокусираното им развитие. Ще се предвидят средства в Плана за възстановяване и новите оперативни програми и ще има възможност за финансиране на тези паркове.

- Колко последно са предвидените средства по Плана за възстановяване и устойчивост за индустриалните паркове?

- По последни данни предвидените средства за индустриални паркове са около 214,5 милиона евро. Общият планиран ресурс е 636,5 милиона лева (216,5 милиона лева за сметка на Инструмента за възстановяване и устойчивост, 420 милиона лева очаквано частно съфинансиране, като към това е възможно да се добави съфинансиране от международна финансова институция), с период на изпълнение 2022-2026 г. В края на 2022 г. ще стартира Програма за подкрепа за развитие на индустриални зони и паркове и подобряване на инфраструктурната им свързаност с цел привличане на инвестиции (AttractInvestBG) по Националния план за възстановяване и устойчивост.

Като първа стъпка от изпълнение на Програмата се предвижда безвъзмездно финансиране на оператори на индустриалните зони/паркове. Бюджетът по първа стъпка е 214,5 млн. лв. за изграждане на довеждаща и вътрешна инфраструктура. Програмата ще бъде продължена с още около 200 млн. лева финансов инструмент

за инвеститори, избрали да работят в индустриална зона или парк. Още не е ясно кога ще започне обявяването на конкурсните процедури.

- Как според Вас най-ефективно трябва да бъдат изразходвани тези европейски средства?

- Според мен е необходима диференциация. Едно е голям и работещ индустриален парк, и те би следвало да бъдат насочени да въвеждат иновативни дейности, да развиват и улесняват дейността на фирми - бъдещи еднорози. Това изисква при критериите за финансирането да доказват известен опит в това подслоняване на такива фирми. Ние обаче нямаме такъв парк. Даже и "София Тех парк" все още само офиси предоставят и трудно могат да докажат иновативна дейност, но това не е само тяхна вина, а и на управляващите, които не бяха активни в подкрепата за развитието им, за да станат толкова популярни, колкото са например в Далечния изток. За да стане един парк истински индустриален парк - с новости и възможност за създаване на изобретения и патентоването им, да предлага максимални улеснения и фирмите да се занимават само с такава дейност, минават поне 15 години, в неотклонно следване на планове и политики от страна на държавата, докато се самофинансират. В България толкова често се сменят ръководствата на тези паркове, че е невъзможно това да се осъществи.

- В този смисъл се вижда, че сме доста далеч от Далечния изток. Как да догоним тези държави?

- За да се промени философията на развитието на индустриалните паркове в България, е необходимо да не се фокусираме само върху тези, които са в много добро състояние и само те да се финансират. Това би означавало пак Южна България да бъде финансирана заради по-слабото развитие на Северна България, трябва да има местен подход, когато се планира създаването на паркове и финансира, да има яснота и за достъпа до работна сила, защото бавно върви процесът на внос на работна ръка. Когато се прави такъв парк, неговата инфраструктура е важна, но е важна и позицията му в инфраструктурата на страната. Най-добре ще бъдат индустриалните паркове, които имат достъп до шосейна, железопътна, морска, въздушна и речна транспортни връзки. Подходът трябва да е различен според размерите на парка, да се преценява и от перспективите за негово развитие. Смешно ще бъде да се финансира нещо, което след това няма да бъде оползотворено. Пример за подобно нещо е прекрасна спортна зала във Вършец с плувни басейни, която се използва само инцидентно, защото няма прекарана вода до спортния комплекс, или прословутите чешмички на НДСВ. Това не трябва да се допуска, а трябва да се контролира реализирането на идеята на парка от зародиша и до осъществяването.

- От какви нови регулации се нуждаят съществуващите мерки за развитие на индустриалните паркове и какви нови мерки предлага БТПП за постигане на съответните икономически ефекти по региони и за страната като цяло?

- По принцип новите мерки трябва да се разпишат в условията за финансирането на парковете, като е важно да се излезе от финансирането на база на шестте еврорегиона в страната и да се слезе на ниво община или поне на области. Ако това не се направи, отново ще има разслоение в определени области, както в момента е в Югозападния регион, където се намира София град и София област, и там системно Благоевград, Перник, Кюстендил страдат от това, че формално

регионът е много развит, но София произвежда 47 процента от БВП на страната, а другите региони се задъхват и не могат да се "вредят" от столицата.

- В становището си БТПП посочва, че българската държава не трябва да разчита само на средства от европейските фондове и Плана за възстановяване и развитие, които могат да бъдат ползвани само за инфраструктурата на тези зони, а следва да заложи изисквания към бенефициентите на средствата, които в бъдеще да ги накарат да развият парковете в посока, която ще позволи привличане на чуждестранни инвестиции. Може ли да детайлизирате това предложение?

- Финансовото съучастие на областите или общините трябва задължително да се предвиди. Никъде не трябва да се залага само на грантова схемата, защото тогава парите се харчат, а после се оказва, че няма ангажимент за общината да развива този индустриален парк. По тази причина трябва да има ангажираност, включително и финансова, защото местните парламенти ще оказват контрол.

- Какъв трябва да бъде процентът на самоучастие на местната власт?

- Към момента е трудно да се прецени. Въпросът е свързан с това какви средства ще бъдат отделени и колко амбициозни ще бъдат плановете на нашата държава и на местните власти.

- Разполагате ли с данни по степен на развитие на индустриалните паркове България как се позиционира сред другите европейски държави и кои са потенциалните предимства на страната ни?

- Няма точна международна класация по индустриални паркове, но по правене на бизнес България осезателно загуби своите позиции. През 2016 г. бяхме на 38-о място и оттогава губим позиции, и в последната международна класация Doing Business вече сме на 61-о място от 190 страни. В критериите на тази класация влизат и условията за създаване на фирми и функционирането им.

- Какви са възможностите да обединим усилия със съседните държави за развитие на съвместни индустриални паркове?

- И България, и другите страни от Балканите и Югоизточна Европа, колкото и да се стараят, най-големите инвеститори все по-трудно могат да привлекат. Затова е хубаво и в нашата външноикономическа политика към съседните ни страни да се заложи и темата за съвместното развитие на индустриалните паркове. Такъв успешен парк е в Ниш. Защо да не се кооперира с тези в София и София област, когато ние работим, може една част от дадено производство да бъде в парка на съседната държава, а драгата - в нашия. Като се има предвид и недостигът на работна сила, знаем, че нивото на безработицата в София беше паднало и под 2 процента при санитарен минимум 4 процента, достатъчно квалифицирани и мотивирани по нормативите на Международната организация на труда. Това означава недостиг от 2 процента на работна ръка, което пък значи, че големи проекти трудно могат в един индустриален парк да се осъществят.

- Какво показват икономическите разчети за потенциалния ефект в БВП на страната от наличието на такива паркове?

- България не в позициите на много други страни, в които индустриалните паркове се използват като инкубатори за специални условия за бизнеса, защото като цяло страната ни предлага достатъчно добри условия за инвеститорите - ниски данъци и преразпределителна роля на БВП на държавата, ниска задлъжнялост на България. Но все още това, което е предимството на индустриалния парк - да има развита инфраструктура, го нямаме в цялата страна.

- Колко парка оптимално трябва да има в страната и в кои региони? Кои са "белите петна" в страната на картата на индустриалните паркове?

- Очевидно е, че Северна България е по-зле, Северозападна България е най-зле и там да се положат повече усилия. Не е лошо и по-малките градове да отделят земя и да си направят зони, снабдени с ток и вода, да има канализация, да вземат принципно решение за изграждането на индустриалните обекти, защото това е предпоставка за привличане на инвеститори, а и предварителната подготовка на такива зони ще намали корупционните предпоставки.

Зоните трябва да бъдат направени с добри предпоставки и да е оставят да работят, да им се дават цели в определен период да привлекат определен размер инвестиции и така да се отчита тяхната дейност.

- Какви са контактите на сегашните индустриални зони с представителите на българската наука?

- При нашите посещения в чужбина виждаме, че има доста добри контакти на индустриалните зони с научните центрове. Но БАН, Селскостопанската академия или някое висше учебно заведение все още не работят с парковете, каквато е практиката в страните от Далечния изток.

- Къде се къса връзката?

- От години заплатите в средното образование се увеличават, няма нищо лошо в това, но то става без никакво целеполагане. Това доведе до факта, че функционалната неграмотност при учениците при външното оценяване беше 40 процента, сега вече е сигурно - 43-44 процента, въпреки увеличените учителски заплати. Трябва да се свърже увеличението на заплатите с постигането на определени цели - например с 5 процента подобряване на функционалната неграмотност при външното оценяване, и с толкова да се качват и заплатите, а не с по 15 процента на всички.

ЕКАТЕРИНА ТОТЕВА, ВАЛЕРИЯ ДИМИТРОВА